

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2020
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 371/2020
populárny názov	Kontradiktórnosť - vyčíslenie trov
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.10.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 37 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Princíp kontradiktórnosti nachádza uplatnenie aj v konaní o sťažnosti podľa § 239 a nasledujúcich CSP. Všeobecný súd je preto povinný doručovať takúto sťažnosť protistrane.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ napáda uznesenie sudcu okresného súdu o vyčíslení trov konania, ktorým na základe sťažnosti protistrany zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka v neprospech sťažovateľa, pričom namieta, že sťažnosť protistrany mu nebola doručená. Okresný súd sa bráni tým, že CSP neustanovuje výslovne povinnosť súdu v týchto prípadoch sťažnosť doručovať.
z odôvodnenia	Prisvedčiť je možné argumentácii okresného súdu, že Civilný sporový poriadok v ustanoveniach o sťažnosti (§ 239 a nasledujúce) explicitne nezakotvuje povinnosť súdu doručiť sťažnosť, prípadné vyjadrenie k sťažnosti alebo iné, ďalšie podanie protistrane ani povinnosť umožniť stranám vyjadriť sa k takýmto podaniam. Absencia výslovnej právnej úpravy na vytvorenie potrebného priestoru sporovým stranám na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosť vyjadriť sa však automaticky neznamená, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje. Ústavný súd vo svojom skoršom rozhodnutí vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti nachádza uplatnenie aj v konaní o sťažnosti podľa § 239 a nasledujúcich CSP, pričom pristúpil k vysloveniu porušenia práv, ku ktorému došlo tým spôsobom, že všeobecný súd sťažnosť proti uzneseniu súdneho úradníka nedoručil na vyjadrenie protistrane. Ústavný súd konštatuje, že skutkové okolnosti vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 sú v podstatnom zhodné s okolnosťami v teraz posudzovanom prípade.

	<p>Okolnosti posudzovaného prípadu nedávajú dôvod na odklon od uvedených záverov. Sťažovateľ nemal do doručenia napadnutého uznesenia informáciu o tom, že sťažnosť bola podaná a že konanie o nej prebieha. V dôsledku toho nemal žiadnu možnosť sa k nej vecne vyjadriť, hoci napadnuté uznesenie (teda aj podaná sťažnosť) smerovali v jeho neprospech (stotožnením sa okresného súdu s argumentmi žalovanej došlo k zníženiu výšky priznaných trov konania). Napriek tomu, že v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu súdneho úradníka podľa Civilného sporového poriadku nejde o rozhodovanie vo veci samej (teda o predmete hmotnoprávneho sporu), v dôsledku postupu okresného súdu, ktorý sťažovateľovi nedoručil vyjadrenie žalovanej, dosiahla intenzita zásahu do práv sťažovateľa ústavnoprávne relevantnú úroveň.</p> <p>Ústavný súd pri rozhodovaní o tejto ústavnej sťažnosti vychádzal z už citovanej judikatúry EŠLP, ako aj z vlastnej rozhodovacej činnosti. Za rozhodujúce skutočnosti považoval, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu ako súdu prvej inštancie nie je prípustný riadny ani mimoriadny opravný prostriedok, teda namietaný zásah do princípu rovnosti zbraní, ako aj kontradiktórnosti nebolo možné zhojiť v nasledujúcom inštančnom konaní, a zároveň to, že v dôsledku sťažnosti bolo pôvodné uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom zmenené v neprospech sťažovateľa a bolo ním rozhodnuté o jeho subjektívnych právach, resp. povinnostiach. Ústavný súd nezistil relevantný a zásadný dôvod na to, aby sa v civilnom konaní, ktoré je v zásade kontradiktórne, uplatnila výnimka z tohto princípu v konaní o sťažnosti, v ktorom sa tiež rozhoduje o subjektívnych právach a povinnostiach.</p> <p>Ústavný súd nemohol akceptovať obranu okresného súdu spočívajúcu v argumentácii, že ide o nový procesný inštitút. Vychádzajúc z povahy konania o sťažnosti, tu niet zásadného rozdielu oproti konaniu o opravnom prostriedku, kde sa princíp rovnosti zbraní a kontradiktórnosti uplatňuje v zákonom vymedzenom rozsahu. Ústavný súd akcentuje čl. 9 základných princípov CSP, podľa ktorého strany majú právo oboznámiť sa okrem iného s návrhmi protistrany a vyjadriť k nim svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon. Hoci Civilný sporový poriadok žiadny osobitný rozsah vyjadrenia protistrany v danom prípade nestanovuje, to neznamená, že z ústavnoprávneho hľadiska nemusí byť zabezpečená rovnosť zbraní a kontradiktórnosť aspoň v minimálnom rozsahu (v súlade s princípom hospodárnosti konania, pozn.), berúc do úvahy aj skutočnosť, že sa v okolnostiach posudzovanej veci rozhodovalo o rozsahu povinnosti náhrady trov konania (obdobne ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARICOVÁ, MESIARKINOVÁ, BAJÁNKOVÁ, TOMAŠOVIČ a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 878, 879.).</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin a jeho uznesením z 22. februára 2019 porušené boli. 2. Uznesenie Okresného súdu Martin z 22. februára 2019 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie. 3. Okresný súd Martin je povinný nahradiť trovy konania. 4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: III. ÚS 220/2018</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>

klúčové slová	trovy konania práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na rovnosť účastníkov v konaní konanie-rovnosť účastníkov súdneho konania konanie-princíp rovnosti zbraní v konaní práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu sťažnosť
----------------------	--

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.